

До проблем, що впливають на сучасний стан футболу можна виділити: пандемію коронавірусу, стрімкий ріст інформаційних технологій, повномасштабне вторгнення на територію України. Своїми наслідками вони значно пригнічують динаміку розвитку цього виду спорту.

Список літератури:

1. Кобрин Б., Михалюк Ю. Львівське коріння українського футболу. Львів : Піраміда. 2005. 72 с.
2. Легкий. Історія світового футболу. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2010. 576 с.
3. Чорнобай І. Історія розвитку футболу : посібник. Львів : ЛДУФК, 2016. 648 с.

Сіткар В.І. <https://orcid.org/0000-0003-0465-2973>

Сіткар С.В. <https://orcid.org/0000-0003-4599-454X>

Сіткар Т.В. <https://orcid.org/0000-0002-5120-341X>

**ОЛІМПІЄЦЬ О. ВОЛИНЕЦЬ – ЖИВА ІСТОРІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ПЛАВАННЯ**

**Тернопільський національний педагогічний
університет
імені Володимира Гнатюка**

Annotation. The article analyzes the successes of Ukrainian swimmers in the Olympic Games and the opportunities to practice this sport in the Ternopil region. It is noted that despite the lack of conditions for professional swimming, thanks to the work and perseverance of athletes and coaches, it is possible to reach the level of a participant in the Olympics. An example of this is the living history of the participant of two Olympics, Ternopil swimmer Oleksandr Volynets.

Keywords: swimming, Olympic Games, Ternopil Region, swimming pools.

Анотація. В статті проаналізовано успіхи українських плавців в Олімпійських іграх та можливості займатись цим видом спорту на Тернопільщині. Зазначається, що не зважаючи на відсутність умов щоб плавати професійно, завдяки праці та наполегливості спортсменів та тренерів можна досягти рівня учасника Олімпіади. Прикладом цього є жива історія учасника двох Олімпіад, тернопільського плавця Олександра Волинця.

Ключові слова: плавання, Олімпійські ігри, Тернопільщина, плавальні басейни.

Актуальність. Серед усіх водних видів спорту (плавання, гребля академічна, а також на байдарках і каное, стрибки у воду) плавання займає особливе місце. При плаванні основна діяльність спортсмена відбувається у водному середовищі, так як в греблі прямого контакту з водою не відбувається, при стрибках в воду основним є політ в повітрі. Плавання впливає на організм людей по-особливому. Цей вплив визначається трьома умовами: по-перше, особливостями водного середовища (густина її в 775 разів, а охолоджуюча дія в 30 разів більша, ніж повітря), яке дозволяє знаходитися в ньому у розслабленому стані); по-друге, своєрідним (горизонтальним) положенням тіла і по-третє, специфічними діями, які більше ніде не зустрічаються. Всі ці три фактори вкрай цінні для здоров'я людини, гармонічного фізичного розвитку. Тому плавання, лікарі та педагоги, рекомендують як один із найбільш ефективних в оздоровчому плані видів спорту. Більше того, саме плавання без будь-яких лікувальних заходів може виправити початкові дефекти в статурі: порушення постави, неправильне формування ніг, плоскостопість. Ця прекрасна корегуюча дія плавання забезпечується розслабленням опорної мускулатури тіла у воді, в результаті «виключення» сили земного тяжіння, горизонтальним положенням тіла і симетричністю всіх рухів. Плавці переважно відрізняються досить високим зростом, довгими ногами. Широкі плечі з розвиненою грудною клітиною і відносно завужений таз підкреслюють фізичну красу плавця [11, с. 4].

Регулярні тренування з плавання гармонійно розвивають усі групи м'язів. При зануренні у воду в людини розвантажується хребет, що сприяє формуванню правильної осанки. У плавців краще розвинута швидкість реакції, координація рухів і гнучкість. Вони навіть емоційно стійкіші. Також у них вищі показники витривалості та сили. Під час плавання оптимізується ритм роботи серця. Завдяки цьому підвищується еластичність судин, збільшується опірність організму до інфекційних і застудних захворювань [8]. Все зазначене вище і спонукало нас звернути увагу та цей вид олімпійського спорту.

Мета дослідження; проаналізувати успіхи українських плавців в Олімпійських іграх та можливості займатись цим видом спорту на Тернопільщині.

Методи дослідження; Аналіз теоретичних наукових джерел з проблеми дослідження; спостереження та бесіда зі спортсменами-плавцями м. Тернополя.

Результати досліджень. Аналіз результатів досягнень українських плавців на Олімпійських іграх виявив, що на **XXV Олімпійських іграх у Барселоні в 1992** році українські плавці виступали в складі збірної команди СНГ. Низький рівень результатів не дозволив багатьом із українських плавців взяти участь у XXV Олімпійських іграх. Від України в збірній СНГ брало участь усього три плавці: Наталія Шibaєва (м. Харків), Павло Хникін (м. Вінниця) та Ольга Кириченко (м. Кривий Ріг). Павло Хникін виборов «срібло» у естафеті 4x100 м вільним стилем і IV місце на дистанції 100 м батерфляем із результатом 0.53,81 сек. Ольга Кириченко посіла 7 місце в плаванні на дистанції 200 м вільним стилем. Харків'янка Наталія Шibaєва не змогла показати високих результатів і не потрапила у фінальні запливи [7].

На ювілейні XXVI Олімпійські ігри 1996 року в Атланту їздило 13 українських плавців. Список плавців, які пройшли офіційний відбір такий: Юрій Власов (м. Донецьк), Павло Хникін (м. Вінниця), Ростислав Сванідзе, Володимир Николайчук, Денис Силант'єв (м. Запоріжжя), Ігор Снітко (м. Харків), Денис Завгородній (м. Дніпропетровськ), Олександр Джабурія (м. Одеса), Дмитро Івануса (Київщина).

Олімпійський дебют українських плавців вдалим не назвеш. Підсумок їх виступів був надто скромний – жодної медалі, одне четверте та два шостих місця. Четверте місце на дистанції 100 м брасом виборола Світлана Бондаренко, якісь соті частки секунди відокремили її від медалі. Денис Силант'єв був шостим на дистанції 200 м батерфляй із рекордом України – 1.58,37 сек. Установлено 6 національних рекордів. Три з них – у Павла Хникаїна: у попередньому запливі на дистанції 100 м в/с 0.49,69 сек., а у фіналі – 0.49,65 сек. Його ж рекорд на 100-метровці батерфляем – 0.53,25сек. Володимир Николайчук пропливає дистанцію 100 м н/с за 0.55,71 сек. теж із національним рекордом. Із національним рекордом закінчили попередній заплив у чоловічій комбінованій естафеті 4x100 м Хникін, Силант'єв, Николайчук і Джабурія – 3.42,29. 16-річний

вихованець ХГВУФК № 1 Ігор Снітко був 12-м на дистанції 400 м в/с та 16 на дистанції 1500 м в/с [7].

На XXVII Олімпійські ігри до Сіднея (2000 рік) вирушив майже вдвічі більший склад збірної України з плавання. Аби стати учасником Ігор, плавцеві необхідно було виконати олімпійський норматив у категорії «В», чи помітно вищий – «А». Збірна України орієнтувалася на вищий норматив, що свідчить про прогрес вітчизняного плавання. Цей норматив виконали – 25 плавців, які й увійшли в склад олімпійської збірної. Це – Береснева Ольга, Тригуб Валентина (Донецька обл.); Бешевлі Надія, Гончаренко Артем, Клочкова Яна, Снітко Ігор, Червинський Ігор (Харківська обл.); Бондаренко Світлана, Силант'єв Денис, Бордунова Альбіна, Грицюк Олена, Николайчук Володимир, Огурцова Марія, Сванідзе Ростислав (Запорізька обл.); **Волинець Олександр (Тернопільська обл.)**; Лапунова Олена (Дніпропетровська обл.); Лісогор Олег, Лозумирська Жанна, Мукомол Ольга, Фесенко Сергій (Київська обл.); Назаренко Дмитро (Рівненська обл.); Нікітіна Інна (Кіровоградська обл.); Сердінов Андрій, Ширшов В'ячеслав (Луганська обл.); Хникін Павло (Вінницька обл) [7].

У перший змагальний день Олімпійських ігор **Яна Клочкова** на дистанції 400 м комплексним плаванням виборола **золоту медаль**, установивши Світовий рекорд – 4.33,59 сек. А через два дні на дистанції 200 м комплексне плавання Яна також виборола **золоту медаль** із Олімпійським рекордом та рекордом Європи – 2.10,68 сек. Ще через три дні на дистанції 800 м вільним стилем вона виборола **срібну медаль** із рекордом України.

Олімпійське хрещення Дениса Силант'єва відбулося в 96-му в Атланті, а в Сіднеї він виборов **срібну медаль** на дистанції 200 м батерфляєм із рекордом України.

Олександр Волинець на дистанції 50 м вільним стилем посів 8 місце з результатом 0.22,51 сек, установивши **2 рекорди України**: один у запливі – 0.22,52 сек., а другий у півфіналі – 0.22,36 сек. Ігор Червинський на дистанції 1500 м вільним стилем виборов 7 місце із результатом 15.08,80 сек. Жіноча команда естафетного плавання в складі: Надія Бешевлі, Валентина Тригуб, Олена Лапунова, Ольга Мукомол на дистанції 4x100 м вільним стилем установила рекорд України – 3.49,11 сек., посівши 13-те місце. Усі інші спортсмени не потрапили до фіналів [7].

Отже, здобутки українських плавців на Олімпійських іграх Сіднея – 2-і золоті медалі, 2-і срібних медалі; Світовий рекорд, рекорд Європи, п'ять рекордів України. В загальній картині виступів українських плавців у Сіднеї відбиваються з об'єктивною закономірністю, як і в багатьох галузях нашого життя, істотні економічні, політичні, соціальні й інші зміни, що відбувалися в останнє десятиліття в суспільстві й у країні в цілому. Недостатнє фінансування, слабка матеріально-технічна база, часті організаційні перетрубації, відтік тренерів за межі України – це, й інші явища, гальмують розвиток нашого плавання [7].

До складу олімпійської команди, що вирушила **до Афін у 2004 році**, зараховано 30 чоловік – це ті спортсмени, які виконали олімпійський норматив у категорії «А». **До збірної команди XXVIII Олімпійських ігор увійшли:** м. Київ – Адвена Сергій, Амшеннікова Ірина, Димо Валерій, Клочкова Яна, Кокоша Максим, Лісогор Олег, Фесенко Сергій; Дніпропетровська область – Астененко Тетяна, Майструк Ірина, Сергеев Сергій, Сердінов Андрій; Донецька область – Береснева Ольга; Запорізька область – Бондаренко Світлана, Мукомол Ольга, Николайчук Володимир, Самородіна Наталія, Силант'єв Денис; АР Крим – Борисік Ігор; Київська область – Бреус Сергій, Сизоненко Денис; Харківська область – Вереїтінов Дмитро, Зубкова Катерина, Червинський Ігор; **Тернопільська область – Волинець Олександр**; Одеська область – Єгошин Юрій, Іллічов Павло; Луганська область – Лапунова Олена, Ширшов В'ячеслав; Рівненська область – Назаренко Дмитро; Вінницька область – Хникін Павло [7].

Чотири роки – це час, за який ростуть нові чемпіони, а старі відходять від спорту. Такі правила спорту, але в них, як і у житті, трапляються виключення...

Свій афінський заплив на 400 м к/п (результат – 4.34,83 сек) Яна Клочкова назвала найдраматичнішим та захоплюючим у її кар'єрі. Все вирішували останні метри. Їй дуже важко вдалося відірватися від американки Кейтлін Сандена. Їх розділили всього 12 сотих секунди. На 200 метрівці українка не стала доводити до «інфаркту» своїх вболівальників, американка Аманда Берд відстала від Яни на 56 сотих секунди. Яна Клочкова пододала цю дистанцію за 2.11,14 сек.

Нажаль золотий почин Яни Клочкової наша «водна дружина» підхопити не змогла. Тільки Андрій Сердинов здобув в

афінському басейні бронзову медаль. На дистанції 100 м батерфляєм він установив рекорд Європи, показавши час 0.51,36 с.

Світлана Бондаренко у фінальному запливі на дистанції 100 м брасом посіла 7 місце з часом 1.08,19 сек – це новий рекорд України. Світлані Бондаренко вже виповнилося 33 роки, вона майже чверть віку в плаванні. Її великий досвід та наполеглива праця дозволили так довго втриматися у вищому спорті. В інтерв'ю вона сказала: «Наші виступи – це стимул для молодих плавців. Вони можуть багато досягти навіть в країні, де практично нема гарних басейнів» [7].

Олег Лісогор був 8 на дистанції 100 м брасом з часом 1.02,42 с. Після триумфального виступу на континентальній першості в Іспанії, де Олег виборов 3 золоті медалі, прихильники таланту броварчанина робили велику ставку на його перемогу в Греції. Але не вийшло. На виступ Олега вплинула стара травма ноги, яка не дозволила показати високий результат. На дистанції він змушений був працювати в повну силу лише трьома кінцівками – що можна вважати за подвиг.

Досягнення українських плавців відзначені не лише спортивними нагородами. Так, чотириразова Олімпійська чемпіонка Яна Клочкова, указом президента Леоніда Кучми удостоєна вищої нагороди України – звання Героя України. Так було відзначено видатні заслуги спортсменки перед державою та її зусилля в підвищенні авторитету України на Олімпійській арені [7].

XXIX Олімпійські ігри проходили у Пекіні 2008 р. До складу збірної команди України увійшло 24 спортсмени. За результатами змагань 2 спортсмени потрапили до фіналу – це Борисик Ігор (100 м брас) та Сердінов Андрій (100 м бат.) і посіли 7 місця. До на півфіналів потрапили такі спортсмени: Лісогор Олег (100 м брас – 9 місце), Адвена Сергій (200 м бат. – 15 місце), Борисик Ігор (200 м бр. – 14 місце), Фесенко Сергій (400 м в/с 16 місце), Червінський Ігор на дистанції 10 км посів 12 місце [7].

Провал на Олімпіаді в Пекіні змусив ФПУ змінити стратегію розвитку й виховання національної команди України з плавання.

Проте, аналіз участі та результатів наших плавців на подальших Олімпійських іграх **2012, 2016** роках виявив, що

успіху українські плавці не досягали. Усі медалі України в плаванні на Олімпіадах подано нижче.

- **«золото»:** **Яна Клочкова** (Сідней-2000 та Афіни-2004: 200 та 400 метрів комплексним плаванням);
- **«срібло»:** **Яна Клочкова** (Сідней-2000: 800 м вільним стилем), **Денис Силантьєв** (Сідней-2000: 200 м батерфляєм);
- **«бронза»:** **Андрій Сердінов** (Афіни-2004: 100 м батерфляєм), **Михайло Романчук** (Токіо-2020: 800 м вільним стилем).

Лише на **XXXII Олімпійських іграх-2020 року у Токіо**, через 17 років, Михайло Романчук здобув **«бронзу»** на дистанції 800 метрів вільним стилем. **24-річний спортсмен фінішував третім у фіналі, програвши менше півсекунди переможцю.** Оскільки дистанція 800 метрів серед чоловіків проводилася на Олімпіаді вперше, Романчук став одним з перших медалістів в історії на цій дистанції. А окрім того, в його активі залишається олімпійський рекорд, який був встановлений у кваліфікаційному запливі. 24-річний спортсмен увійшов до трійки найкращих разом з американцем та італійцем. А от у півфіналі наш спортсмен на цій же дистанції 800 метрів встановив олімпійський рекорд. А відвели 6-річного Мішу, який ледь знав українську мову, до басейну батьки, щоб просто навчився добре триматися на воді [10].

Аналіз можливостей навчитись дітям просто плавати виявив, що у м. Тернополі та області є така плавальна інфраструктура (табл. 1).

Таблиця 1

Басейни в м. Тернополі [1]
(станом на вересень 2022 р)

Назва	Розміри	Адреса
Басейн спорткомплексу «Політехнік»	5 доріжок по 25 м, глибина 1,3м-1,8м	вул. Білогірська, 10 тел. (0352) 52-30-95
ДЮСШ -1 (2 басейни)	4 доріжки по 25 м глибина 1-1,6 м (великий басейн)	Бульвар Д. Вишневецького, 8а 38(067) 556-88-45
	довжина 9 м глибина 0,8 м (малий басейн для учнів молодших класів)	
ДЮСШ - 2	6 доріжок по 25 м глибина 1-1,6 м	вул. Князя Острозького, 16 (0352) 25-47-24

ДЮСШ з ігрових видів спорту (є дитячі секції з плавання)	Не працює під час військового стану	
	3 доріжки по 13 м максим. глибина 1,55 м	вул. Братів Бойчуків, 4а (навпроти школи №20) (0352) 26-11-26
Басейн для оздоровчого комплексу на території 3-ї лікарні	довжина 15 м ширина 5 м максим. глибина 2.8 м	вул. Волинська, 40 приміщення міської лікарні № 3
Басейн в аквапарку «Алігатор»	3 доріжки по 25 м максим. глибина 1,5 м	вул. Гайова, 29 (067) 353-30-83
Басейн водолікарні на території психоневрологічного диспансеру	довжина 14 м ширина 9 м глибина 0,9-1,9м	Вул. Тролейбусна,14

Аналіз даних про басейни в м. Тернополі, крім зазначених вище, виявив, що, також, Тернопільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 22 має власний басейн, де проходять уроки плавання для учнів 3-х – 11-х класів. Він виконує свою спортивно-оздоровчу функцію, тут діють спортивні секції з плавання. До речі, середніх шкіл із власним басейном всього дві у Тернопільській області. Інша знаходиться у смт. Козова. – Утримувати басейн важко і матеріально, і технологічно, – каже директор. – Це здоров'я дітей, а ми мусимо дбати про наших учнів [12].

Серед закладів дошкільної освіти (ЗДО) виявлено, що дитячий садочок №34 – єдиний у Тернополі, де є басейн [6].

Отже, аналіз показав, що Тернопільщина не є за своєю плавальною інфраструктурою добре матеріально оснащеною для підготовки спортсменів олімпійського рівня. Адже для зарахування рекордних результатів з плавання необхідні басейни довжиною 50 м., яких, на жаль, в Тернополі та області немає.

Проте, незважаючи на незначну кількість плавальних басейнів, представники Тернопільщини, все ж таки, вписали свою сторінку в Олімпійський рух, завдяки своєю участю в Олімпійських іграх. Зокрема, олімпієць Олександр Волинець – жива історія Тернопільського плавання. У збірній команді України від 1997 року.

Олександр у 26 років пробився на першу в кар'єрі Олімпіаду, там вийшов до фіналу, став першим в історії українцем, який вплив 50 метрів кролем з 22-х секунд, встановив на цій дистанції національний рекорд (21,42 сек.), був призером двох чемпіонатів світу. В 2004 році О. Волинець на своїй другій

Олімпіаді в кар'єрі був близьким до медалі, але програв фінішний дотик і фінішував п'ятим [2; 3].

Поїхати на треті Ігри до Пекіна-2008 Олександрю завадила травма.

Аналіз **життєпису** О. Волинця виявив таке: Народився 9 жовтня 1974 року в м. Тернопіль. У 1981–1991 роках навчався у Тернопільській ЗОШ № 6. У 1996 році закінчив Тернопільський приладобудівний інститут (нині Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя), здобув фах інженера-механіка.

У 1996–1997 роках проходив строкову службу в армії. У 1997–2003 роках служив у СКА (Спортивний клуб армії) на посаді спортсмена-інструктора, (Львів). У 2003–2012 роках – в ФСТ «Динамо» в Тернопільській області на посаді спортсмена-інструктора.

Від 1997 року – член збірної команди України. Тренери: Н. Катаева, В. Ратушняк. Олег Євграфов, І. Сівак, Роман Закала [4; 5].

З 01 вересня 2010 року по 30 грудня 2012 року навчався на факультеті післядипломної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за спеціальністю «Фізичне виховання». Після закінчення навчання отримав диплом вчителя фізичної культури та основ здоров'я. Видано диплом 12 ДСК № 232866.

Нині на пенсії за вислугою років членам збірних команд України. Працює на громадських засадах у Тернопільському відділенні Національного Олімпійського Комітету України. Голова комісії атлетів Тернопільського відділення НОК [3; 4; 5].

Аналіз досягнень О. Волинця за спортивну кар'єру виявив, що він [2]:

- фіналіст XXVII Олімпійських ігор (2000, Сідней, 50 м в/с – 8 місце);
- фіналіст XXVIII Олімпійських ігор (2004, Афіни, 50 м в/с – 7 м.);
- срібний призер в естафетному плаванні і бронзовий на дистанції 50 м в/с чемпіонату Європи (2000, Валенсія);
- чемпіон Європи в естафетному плаванні та срібний призер (50 м в/с) чемпіонату Європи (2001, Антверпен);
- срібний призер Чемпіонату Європи (2006, Будапешт);
- бронзовий призер Чемпіонату світу (2002, Москва, 50 м в/с);

- бронзовий призер Чемпіонату світу (2006, Шанхай, 50 м в/с);
- бронзовий призер Чемпіонату Європи (2002, Берлін, 50 м в/с, ест. 8 м.);
- бронзовий призер у естафетному плаванні чемпіонату Європи (2002, Рієз);
- бронзовий призер у естафетному плаванні чемпіонату Європи (2003, Дублін);
- срібний призер чемпіонату Європи у естафетному плаванні (2004, Відень);
- багаторазовий чемпіон України, встановив 11 рекордів України на дистанціях 50 м в/с та естафетному плаванні у 50-ти і 25-ти м басейнах;
- дворазовий володар Кубка України;
- экс-рекордсмен Європи в естафетному плаванні.

Аналізуючи історію О. Волинця з перших вуст, Іван Вербицький у своєму дописі зазначає [9]: – До 26-ти років чим тільки не займався, – каже Олександр. – Мав свій магазин, намагався заробляти гроші, вчився, а крім того ще й плавав, де вдавалося, бо особливих умов для занять спортом не було. До басейну заводу «Ватра» часто ходив пішки. Але там по півроку в зв'язку з відсутністю опалення не було води. Виходив з ситуації, тренуючись у Тернопільському ставі. Власне, з огляду на обставини за той час кидав плавання разів десять, а потім знову повертався. Мрія потрапити в збірну України залишалася, але тоді пробитися в неї було подвійно непросто. То зараз результати фіксуються електронікою, чітко встановлені нормативи, які дозволяють поїхати на чемпіонат світу, Європи чи Олімпіаду. У 90-ті внутрішні нормативи в Україні були плаваючі. Міг виграти змагання, які називали відбірними, а на «Європу» чи «світ» їхав спортсмен, котрий посів третє чи четверте місце. Зі мною такі речі повторювалися неодноразово. Перемагаючи, нічого змінити не міг. Це дивувало і пригнічувало, але на Олімпіаду в Сідней у 2000-му таки пробився.

Лише після Олімпійських Ігор, на яких пробився до фіналу, зі мною підписали контракт і ввели в штат національної збірної. До того окладу збірника України не мав, отримував допомогу на місцевому рівні. Але що то була за допомога? Оплачували поїздки на змагання. Одного разу могли сказати, щоб їхав за свої, іншого – щоб повернуть витрати пізніше. Зрештою, за мою інформацією, нині ситуація в українському спорті якщо й

поліпшилася, то не набагато. То після Олімпіади з'явилася якась стабільність, навіть став трохи популярним. Взагалі, на основі власного досвіду можу дати молодим спортсменам, які подають певні надії, пораду. **Тренуйтеся, готуйтеся, але паралельно спробуйте займатися підприємницькою діяльністю чи бодай ведіть якийсь блог.** Мить слави минає навіть швидше, ніж здається, а падати завжди важко. Після спорту більшість колишніх атлетів постають перед потребою розпочинати з нуля. І то в той час, коли ровесники вже міцно стоять на ногах, кар'єру вони побудували тоді, коли ти тренувався.

На одному спорті зациклюватися не можна. Бо ж професійний спорт – лотерея. Можеш бути тисячу разів талановитим, але отримати травму, погано підготуватися і свій шанс втратити. Тому за будь-яких обставин обов'язково потрібно отримати освіту. Причому не лише диплом, а саме знання. Мені якоюсь мірою поталанило, що Тернопільський політехнічний університет закінчив ще до того, як потрапив на Олімпіаду. Тобто вчився я на рівних з рештою студентів, відвідував усі пари. Технічна освіта – то дуже круто. Не скажу, що отримав тоді знання, які згодом допомогли вести свою справу. Найважливіше, що викладачі вказали напрям, за яким потрібними знаннями можна збагатитися. Неможливо зараз без іноземних мов. Можу сказати, що знання англійської відіграло в моєму житті велику роль [9].

Зрозуміло, що потрапивши на Олімпіаду, власну справу й самоосвіту на певний час відсунув на другий план. Фанатично займався спортом, а на щось інше бракувало часу. Точніше, став трохи лінивим. Тепер розумію, що промоушн окремих речей міг робити і в роки справді професійних занять плаванням. Однак заспокоював себе, мовляв, потім. Дарма. Приклад треба брати з американських спортсменів, які перемагають на Олімпіаді, але на спорті не зациклюються, бо розуміють, що спортивний вік короткий. «Весільних генералів», яким би платили за старі заслуги, там немає, кожному копійку доводиться заробляти знаннями та хистом.

Радує, що менталітет українських спортсменів з часом поступово змінюється. Скажімо, дуже пощастило цілій групі наших плавців, які виїхали у США. Відразу згадую Сергія Фесенка, Катю Зубкову. Після того, як у першій половині 2000-х в Україні вони проплили по результату майстра спорту, їх запросили на навчання в американські університети, оплатили

чотирирічне навчання, фактично подарувавши 100 тисяч доларів. Крім того, люди отримували стипендію. Виходило три в одному – гарні умови життя, найякісніша в світі освіта й ідеальні умови для спортивної підготовки. Після закінчення навчання з таким дипломом можна влаштуватися на роботу де завгодно. В Україні ж спортсмени, які входять до складів національних збірних, дипломи теж отримують, але не вчать практично зовсім. На пари вони не ходять, оцінки отримують за красиві оченята.

Не скажу, що плавання приносило мені великі заробітки. Але грошей намагався не тринькати, а вкладати у справу, пов'язану з IT-проектуванням, яка приносила прибуток ще тоді. І приносить досі. Та то не ті гроші, за які можна жити безбідно. Тому після завершення кар'єри, знаючи англійську, взяв на себе повністю всю логістику однієї компанії. Зараз прекрасно себе почуваю в IT-індустрії.

Тренерською діяльністю Волинець теж займається. Але в нього це не стільки робота, скільки хобі. «Басейнів в Україні мало і вони перевантажені, – каже Сашко. – Відповідно тренувати і бути незалежним майже неможливо. Державної системи освіти я не підтримую. Ходити на роботу, отримувати 1500 гривень зарплати і нагрівати дітей на добових – то не моє. Хочеться реалізовувати отримані знання індивідуально, але наразі то майже неможливо. Так, трохи в басейні Політеху за сприяння Ярослава Курка треную. Але щоб втілити свій проект повноцінно, треба мати власний басейн. Сподіваюся, колись до того допрацююся» [9].

Проте, невідомо коли це буде «колись». Маючи певне відношення до спорту взагалі та в певній мірі до плавання зокрема, автор статті все ще вірить в те, що такий басейн буде і для студентів факультету фізичного виховання ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Здобуваючи фах учителя фізичної культури, нам тоді ще студентам першого курсу (1980 рік) згаданого факультету, на той час Тернопільського державного педагогічного інституту (нині ТНПУ імені Володимира Гнатюка), казали: «Хлопці і дівчата, коли ви будете закінчувати факультет, ви будете плавати в басейні, який заплановано побудувати трохи нижче від гуртожитку №3». Що ж, вже пройшло 42 роки, але ще сподіваємось, що в проектній документації забудови мікрорайону «Дружба» м. Тернополя цей інфраструктурний об'єкт все ще числиться і його допоможуть

втілити в життя такі меценати як О. Волинець та інші спроможні спортсмени олімпійського гатунку. Переможемо у війні і візьмемось за відбудову української інфраструктури, як спортивної, так і інших сфер.

Висновки. Аналіз плавальної інфраструктури Тернопільщини та успіхи спортсменів-плавців з надзбручанського краю, які брали участь в Олімпійських іграх, дає змогу стверджувати, що не зважаючи на відсутність умов щоб плавати професійно, завдяки праці та наполегливості спортсменів і тренерів можна досягти рівня учасника Олімпіади. Прикладом цього є жива історія Тернопільського плавця О. Волинця. Проте – це скоріше виняток, ніж реальні можливості для тих хто займається плаванням професійно, адже басейнів, що відповідають рівню за яким можна фіксувати рекорди в м. Тернополі немає.

Перспективами подальших досліджень розвитку плавальної інфраструктури Тернопільщини є сподівання, що, після нашої перемоги рашистів, в м. Тернополі все ж таки буде басейн, що відповідає Олімпійським вимогам. І в ньому будуть шліфувати свою майстерність майбутні учасники, а можливо і переможці Олімпіад.

Список літератури.

1. Басейни в Тернополі: ціни, фото, контакти. URL: https://dity.te.ua/baseinu_ternopil (дата звернення 19.01.2023)
2. Волинець Олександр Вікторович. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення 16.01.2023)
3. Волинець Олександр. URL: <https://tobm.org.ua/volynez-oleksandr/> (дата звернення 15.01.2023).
4. Гунтік Г., Дікальчук Б. Волинець Олександр Вікторович. Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004. Т. 1 : А - Й. С. 295.
5. Дроздов В. В. Волинець Олександр Вікторович [Архівовано 12 березня 2017 у Wayback Machine]. Енциклопедія сучасної України / ред. кол.: І. М. Дзюба [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. Т. 5 : Вод - Гн. С. 59-60.
6. Дитячий садочок № 34 – єдиний у Тернополі, де є басейн. URL: <https://tv4.te.ua/dytyachyj-sadochok-34-yedynyj-u-ternopoli/> (дата звернення 20.01.2023).

7. Історія розвитку плавання в Україні. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100c16g-50c4.docx.html> (дата звернення 22.01.2023).

8. Олександр Волинець відкрив у Тернополі школу плавання – «Альбатрос». URL : <http://sports.te.ua/water/4284> (дата звернення 20.01.2023).

9. Олександр Волинець: «Сподіваюся, колись допрацююся до власного басейну!» URL: <https://ternopoliany.te.ua/osobystosti/19874-oleksandr-volynets-spodivaiusia-kolys-dopratsiuiusia-do-vlasnoho-baseinu#> (дата звернення 21.01.2023)

10. Приїхав з Аргентини і погано говорив українською: історія успіху олімпійського призера з плавання Михайла Романчука. URL: <https://tsn.ua/exclusive/priyihav-z-argentini-i-pogano-govoriv-ukrayinskoju-istoriya-uspihu-olimpiyskogo-chempiona-z-plavannya-mihayla-romanchuka-1835581.html> (дата звернення 21.01.2023).

11. Степаненко В. Ю., Очкалов О. Ф. Плавання з методикою викладання: навч.-метод. посіб. для здобувачів спеціальності «Середня освіта. «Фізична культура». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2021. 100 с.

12. Школа з Народним театром і басейном. URL: <http://22.school-info.te.ua/> (дата звернення 16.01.2023).

Слухенська Р.В.

ЗДОБУТКИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ В ЗИМОВИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ

Буковинський державний медичний університет

Annotation. The article analyzes the victories and achievements of the Ukrainian national teams at the Winter Olympic Games (since the declaration of independence); the main events of the Games concerning Ukraine are covered; the personalities of the nominated athletes, the specifics of their achievements, victories and the type of sport represented by them are schematically described.

Keywords: Winter Olympic Games, Ukraine, champion, Olympic gold, silver medal, bronze medal.